

P

Persones > Barcelona

Universitat innovadora

La Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) va néixer el 1968 en plena expansió del sistema universitari espanyol. Creada amb vocació innovadora, aviat es va convertir en una de les institucions acadèmiques de referència de Catalunya i del conjunt de l'Estat.

TRANSFORMACIÓ EN UN CAMPUS CIUTAT

La universitat inicia la redacció d'un pla director per transformar-se en una 'ciutat' amb activitat els set dies de la setmana, més habitatge i una relació directa amb Cerdanyola, Sant Cugat, Sabadell i el conjunt del Vallès.

La UAB posa en marxa la seva primera gran reforma urbanística en mig segle

CLÀUDIA MAS
Cerdanyola del Vallès

Durant mig segle, la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) ha crescut com un campus ampli, horitzontal i aïllat de les ciutats veïnes. Aixecat a principis dels anys 70 al municipi de Cerdanyola del Vallès, aquell model ha quedat obsolet.

La universitat vol obrir-se ara al territori i convertir-se en un campus ciutat, amb veïns, serveis i activitat social i cultural més enllà de les classes. Una de les estratègies serà «densificar» el recinte: concentrar les noves construccions a les zones ja urbanitzades, amb edificis més compactes i verticals, per evitar ocupar terrenys forestals i espais naturals. «Hem passat d'aquell model de construcció horitzontal a una progressiva verticalitat i un creixement de la densificació. Aquest canvi permet protegir els ecosistemes que tenim al nostre voltant», assenyala el vicerector de Campus i Sostenibilitat de la UAB, Xavier Gabarrell.

La transformació suposa l'antítesi del plantejament original de l'Autònoma. «En aquell moment es buscava l'aïllament i ara volem obertura, permeabilitat amb la societat i transferència», explica Gabarrell.

L'objectiu és crear «una ciutat que no s'apagui a les nits, durant els caps de setmana o en vacances». Per impulsar aquest canvi, la UAB ha iniciat la redacció d'un nou pla director urbanístic (PDU),

Estudiants als espais centrals del campus a la Universitat Autònoma de Barcelona.

la primera revisió integral de l'ordenació del campus en gairebé 50 anys. El planejament vigent procedeix del 1976 i, malgrat modificacions posteriors, les seves bases gairebé no han canviat.

Més de 50.000 persones

El nou pla haurà de definir què vol ser l'Autònoma els pròxims 40 o 50 anys i millorar la seva connexió amb Cerdanyola, Sant Cugat, Sabadell i tot el Vallès. El campus ocupa 260 hectàrees, rep més de

50.000 persones i compta amb 2.253 residents a la Vila Universitària i les cases Sert. A ells s'hi afegeixen diàriament entre 5.000 i 6.000 treballadors.

La universitat vol evitar que el recinte es buidi quan acaben les classes. Per a això, aposta per atraure més població estable, diversificar les activitats i ampliar els serveis sense perdre la seva identitat acadèmica.

L'encariment de l'habitatge a Barcelona i la seva àrea metropo-

litana obliga també a estudiar noves opcions per a estudiants, docents, investigadors i treballadors. La UAB podria ampliar la Vila Universitària amb al voltant d'un centenar de places, tot i que el projecte depèn de la disponibilitat de recursos.

A més, encara queda disponible un 31,8% de l'edificabilitat del campus. La intenció, no obstant, no és impulsar una gran operació immobiliària, sinó reordenar aquesta capacitat i construir de

manera més compacta i vertical. «El campus era llavors molt horitzontal i, a poc a poc, s'ha anat densificant. Ara ja som un campus molt dens, perquè hem preservat la zona forestal i les zones verdes», afirma Gabarrell.

La superfície forestal ocupa aproximadament 94 de les 260 hectàrees del recinte. La densificació permetria poder preservar aquest terreny, protegir els ecosistemes i adaptar el campus a riscos com les onades de calor, els

Zoww Voeten

El seu campus principal es troba a Bellaterra, dins del municipi de Cerdanyola del Vallès, a uns 25 quilòmetres de Barcelona. L'emplaçament va ser concebut com una universitat de campus, integrada en un ampli entorn natural i ben connectada per carretera i transport públic.

La UAB disposa de facultats, escoles, biblioteques i laboratoris repartits per un campus de grans dimensions. També acull instituts de recerca i equipaments científics que impulsen la innovació i la producció de coneixement.

incendis i les inundacions. «Formem part d'una peça que connecta cap al nord amb el parc de Collserola, a través de corredors ecològics que s'hauran de protegir», afirma Gabarrell. Entre aquests espais hi ha els terrenys situats al sud-oest de la Vila Universitària i de la ronda de la Font del Carme, al costat de la Facultat de Medicina i les instal·lacions d'Applus+.

Evitar l'aïllament

L'altra gran transformació serà la relació amb les poblacions properes. Tot i que la UAB es troba a Cerdanyola, el seu entorn immediat inclou Bellaterra, Badia del Vallès, Barberà, Sabadell, Sant Quirze, Sant Cugat i Ripollet. El campus es vol relacionar amb aquests nuclis com a parts d'un mateix ecosistema urbà, social i econòmic.

«No podem viure aïllats. La societat ha de formar part de la universitat, plantejar-nos els seus reptes i treballar conjuntament amb nosaltres», afirma Gabarrell. El canvi, segons remarca, no serà únicament urbanístic, sinó també cultural: la UAB ha d'actuar com una eina al servei del territori.

Entre les iniciatives previstes per facilitar la permeabilitat i la connexió del campus amb els nuclis urbans de l'entorn destaca la transformació de l'eix que

uneix el Parc de l'Alba, el pont sobre l'autopista, la Facultat de Medicina, la Vila Universitària i Bellaterra. Actualment, la zona residencial formada per la Vila Universitària i les cases Sert està desconnectada del nucli de Bellaterra per les vies de Ferrocarrils de la Generalitat, que compten amb un pas subterrani a l'estació, i per l'autopista. En

«Volem permeabilitat amb la societat», diu el vicerector Xavier Gabarrell

El campus rep diàriament més de 50.000 persones i té 2.253 residents

aquest eix es construirà un nou edifici que allotjarà instal·lacions de recerca i la Facultat de Psicologia i Logopèdia. La universitat preveu que aquest equipament contribueixi a potenciar la socialització i el flux de persones.

Badia del Vallès, el nucli urbà més proper, veu la revisió com una oportunitat. Fonts municipals reclamen que aquesta proximitat deixi de ser «única» i es tradueixi en oportunitats concretes per a la població. L'Ajuntament vol vincular el procés al projecte BADHIC, una estratègia de transformació basada en l'habitatge, la comunitat, el coneixement i la formació al llarg de la vida. La seva aspiració és que Badia passi de ser una localitat situada al costat de la UAB a consolidar-se com un districte universitari. ■

Sabadell i Badia veuen en la seva nova reforma una oportunitat per reforçar el transport, atraure talent i estrènyer llaços amb el centre.

El Vallès vol optimitzar les connexions amb el campus

Zowy Voeten

CM
Cerdanyola del Vallès

La Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) vol deixar de ser un gran recinte al qual s'entra per estudiar o treballar i del qual se surt a l'acabar la jornada. El nou pla director urbanístic planteja un campus més permeable, més ben connectat amb els municipis veïns i amb més vida quotidiana. L'ambició és que Bellaterra, Cerdanyola, Badia del Vallès, Sabadell o Barberà funcionin cada cop més com un mateix ecosistema de coneixement. Però la integració no depèn només de nous edificis o espais públics. Per als qui viuen al voltant del campus, el principal repte continua sent la mobilitat.

Cada dia passen per la UAB més de 50.000 persones entre estudiants, investigadors, treballadors i visitants. La xifra s'acosta als 58.264 habitants de Cerdanyola del Vallès: és com si, cada jornada, gairebé tota la població del municipi es desplaçés fins al campus.

Aquest volum de trànsit es nota especialment en els nuclis més propers. Elisenda Clascà, presidenta de la Plataforma Urbanisme i Mobilitat Bellaterra Vallès (PLABUM), adverteix que una connexió més reforçada amb l'entorn no pot traduir-se en més problemes de circulació. «La universitat ja està interconnectada. El que ha de fer és resoldre millor que aquesta inter-

Estació de FGC del campus universitari.

connexió no generi embussos i problemes als qui vivim al costat», afirma Clascà.

La situació es complica durant les hores punta, quan coincideixen les entrades a la universitat i als centres escolars amb els col·lapses de l'AP-7. Quan l'autopista s'encalla, nombrosos vehicles busquen alternatives per carrers residencials de Bellaterra, com ara Pin i Soler, el Camí Antic i la BV-1414.

A prop i lluny alhora

Des d'altres municipis, el nou planejament s'observa també com una oportunitat. «La universitat és aquí al costat, però moltes vegades sembla que visquem en dos llocs diferents», explica el David, enginyer de 31 anys i veí de Badia del Vallès, que utilitza els camins que connecten el municipi amb la UAB per córrer o desplaçar-se amb bici-

queta. «Si milloressin els accessos i hi hagués més vida compartida entre el campus i Badia, la gent creuaria molt més d'un costat a l'altre», assegura.

A Badia, on tot just una pujada separa el nucli urbà de la universitat, l'Ajuntament vol aprofitar aquesta proximitat per convertir el municipi en un districte universitari vinculat a la universitat. L'objectiu és atraure estudiants, investigadors i nous serveis, a més de dinamitzar l'activitat econòmica i generar oportunitats per als veïns. L'estratègia s'articula a través del projecte BADHIC.

Algunes fonts municipals assenyalen que la prioritat és «convertir aquesta proximitat en oportunitats per als veïns» i aconseguir que la relació amb la universitat tingui un impacte directe sobre la vida i l'economia del municipi. ■

